

**VOOR
EEN BETER
ZUID-HOLLAND!**

**VERKIEZINGSPROGRAMMA SP ZUID-HOLLAND
PROVINCIALE STATEN 2015–2019**

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Een schone en veilige leefomgeving	4
Natuur en landschap	6
Een goed geordende ruimte	9
Verkeer en openbaar vervoer	15
Cultuur en erfgoed	21
Energie en economie	24
Openbaar bestuur en financiën	28

Inleiding

Sinds 2011 maakt de SP deel uit van het College van Gedeputeerde Staten en leveren we één gedeputeerde voor de onderwerpen Jeugdzorg, Bestuur en Milieu.

Voor onze partij en voor de Provincie Zuid-Holland een uitzonderlijke situatie.

In de coalitie hebben we veel bereikt en daar zijn we trots op. Een aantal zaken staat ook in dit programma beschreven als voorbeelden van beter beleid waar we de komende jaren mee door willen gaan. Belangrijke verbeteringen, zoals een betrouwbare en strenge handhaving van milieuregels, geen gedwongen herindelingen, meer recreatiemogelijkheden rondom de steden en een ruimtelijke ordening die kijkt naar waar daadwerkelijk behoefte aan is om zo leegstand te voorkomen en de groene ruimte te beschermen.

In 2011 gingen we de verkiezingen in met onder andere de strijd tegen prestigeprojecten zoals de RijnGouweLijn. Die hebben we kunnen tegenhouden. In plaats van dit prestigeproject komt er nu echt goed openbaar vervoer in het noorden van de provincie met grotendeels dubbelspoor tussen Leiden en Utrecht, drie extra treinstations en zeven nieuwe regionale buslijnen.

Wel hebben we een compromis bij de RijnLandRoute moeten sluiten. Echter, door extra geld beschikbaar te stellen is de weg een stuk minder slecht geworden en gaat er nu een lange tunnel onder Voorschoten door in plaats van een weg dwars door deze gemeente heen en zijn er op diverse plaatsen verbeterde inpassingsmaatregelen genomen.

De SP zorgde verder voor een sober en doelmatig Provinciebestuur met minder gedeputeerden, fors minder buitenlandse reizen en veel minder inhuur van dure externe medewerkers. En voor een bestuursstijl waarbij het Provinciebestuur veel meer als partner van gemeenten optreedt in plaats van het botweg opleggen van maatregelen. Een beleid dat hopelijk voortgezet kan worden.

Over onze rol in het Provinciebestuur in de afgelopen vier jaar zijn we erg tevreden en we willen dan ook de komende vier jaar opnieuw laten zien dat de SP in het bestuur het verschil kan maken. Er is immers nog veel te verbeteren, zoals onder andere de noodzakelijke groei van het aantal betaalbare woningen, de groei van duurzame energie, het aanleggen van meer natuurgebieden en het verbeteren en betaalbaar houden van het openbaar vervoer. Kortom, een stem op de SP blijft nodig en we hopen op uw steun.

Wat de uitslag van de verkiezingen ook zal zijn, de SP blijft zich in zowel de coalitie als in de oppositie inzetten voor een beter Zuid-Holland en werkt daarbij graag samen met iedereen die uitgaat van de gelijkwaardigheid van mensen.

Een schone en veilige leefomgeving

Een schone en veilige leefomgeving is voor iedereen van belang. Zuid-Holland kent veel risicovolle (chemische) industrie. De Provincie verstrekt de vergunningen voor deze industrie en vervult een belangrijke toezichts- en handhavingstaak. Na een lange periode van neoliberale ‘zelfregulering’, ‘onderhandelingstoezicht’, ‘inspectievakanties’ en veel (bijna)-incidenten heeft het Provinciebestuur sinds 2011 de wettelijke ruimte maximaal benut om de risico’s voor de inwoners zo klein mogelijk te maken. Nog strengere provinciale regels zijn op dit moment niet mogelijk, omdat landelijke en Europese wetten dat niet toestaan. Wij blijven ons inzetten om dit wel mogelijk te maken.

Vergunningen

De Provincie geeft vergunningen af voor de risicovolle (chemische) industrieën. De SP wil dat er voor dit soort bedrijven een afdwingbare revisievergunning komt. Deze moet het bureaucratische woud aan vergunningen dat veel bedrijven door de jaren hebben opgebouwd, vervangen door één overzichtelijke en actuele vergunning. Dat komt de werkbaarheid voor de toezichthouder en dus de veiligheid ten goede.

Onze voorstellen:

- De lijn van strenger controleren en handhaven van bedrijven wordt voortgezet.
- Uitstoot van bedrijven wordt aangepakt door middel van het regelmatig actualiseren van vergunningen. Daarbij zijn de strenger wordende eisen steeds leidend.
- De Provincie moet bij het Rijk blijven aandringen op het wettelijk mogelijk maken van een afdwingbare revisievergunning om vergunningen overzichtelijk en controleerbaar te maken.
- Bedrijven moeten vertrouwen verdienen en niet zomaar krijgen, de Provincie dringt er bij het Rijk op aan dat dit ook het uitgangspunt zal zijn bij nieuwe wetten en regels.

Bestrijdingsmiddelen

De negatieve effecten van bestrijdingsmiddelen en teveel (kunst)mest op het milieu zijn zeer groot. De Provincie moet zich inzetten om het milieu beter tegen deze zaken te beschermen. De Provincie bouwt het gebruik van insecticiden bij haar eigen wegonderhoud en dergelijke op dit moment al af; waar mogelijk zal deze afbouw worden versneld.

Onze voorstellen:

- De Provincie gaat het gebruik van insecticiden en landbouwgifstoffen terugdringen en voor 2017 volledig beëindigen.
- De Provincie zet zich in tegen overmatig gebruik van (kunst)mest om zo de staat van het milieu te verbeteren. Er zal streng gehandhaafd worden op het overschrijden van de wettelijke normen voor gebruik van bestrijdingsmiddelen om vervuiling en aantasting van milieu en grondwater tegen te gaan.

Luchtkwaliteit

De luchtkwaliteit in Zuid-Holland verbetert, maar is vooral in de grote steden Rotterdam en Den Haag nog niet goed genoeg. Onze gedeputeerde heeft de afgelopen jaren daarom extra maatregelen genomen om vooral de concentratie van zeer schadelijke stikstofoxiden verder terug te dringen. Onder meer door het stimuleren van schonere motoren in het vrachtvervoer. De SP wil dit beleid komende jaren voortzetten, zodat in heel Zuid-Holland de Europese normen voor luchtkwaliteit worden gehaald. Belangrijk is wel dat de Provincie dit nooit alleen kan. Een goede samenwerking met gemeenten en Rijk is daarbij van belang.

Onze voorstellen:

- De Provincie zal streng controleren en handhaven of bij bedrijven met luchtwasinstallaties deze installaties daadwerkelijk aan staan en de regels nageleefd worden.
- Het (varend) ontgassen van schepen wordt verder aan banden gelegd.
- De Provincie bevordert de aanleg van betaalbare walstroompunten voor de binnenvaart om uitstoot van uitlaatgassen te verminderen.

Luchtvaart

Hoewel de luchtvaart op Rotterdam-The Hague airport ook een bijdrage levert aan de regionale economie, is het voor veel mensen vooral een bron van geluidsoverlast. Dit geldt ook voor het vlak over de provinciegrens gelegen Schiphol. Het is een taak van de Provincie om deze overlast terug te dringen.

Helikoptervluchten geven veel overlast en zullen daarom in Zuid-Holland voor recreatief gebruik niet toegestaan worden, ook zullen er geen commerciële of privé helikopterhavens in de provincie toegestaan worden. Voor vluchten van hulpdiensten blijft alle ruimte.

Onze voorstellen:

- Er komt een extra inzet van de kant van de Provincie om de geluidsoverlast bij vliegvelden en aanvliegroutes te verminderen.
Bij uitbreiding van het aantal vluchten op Zestienhoven en Schiphol, zal de Provincie er in het overleg met de overheden voor pleiten dat de geluidsoverlast en uitstoot af moeten nemen.
- De Provincie ziet er op toe dat regels voor geluidshinder rond vliegvelden worden nageleefd. Bij overschrijding van de geldende normen wordt door de Provincie direct handhavend opgetreden.
- Er komen geen commerciële helikopterhavens in Zuid-Holland, daarnaast moet de Provincie zeer kritisch zijn bij het afgeven van vergunningen voor commerciële helikoptervluchten.
- Vanwege de veiligheidsrisico's is het nu al verplicht om voor het laten opstijgen en landen van drones vanaf terreinen buiten luchthavens ontheffing aan te vragen bij de Provincie. Wanneer er een nieuwe landelijke wet komt, zal deze door de Provincie met scherp oog voor veiligheid, (geluids-)overlast, dierenwelzijn en privacy worden uitgewerkt.

Natuur en landschap

De laatste jaren zijn er meerdere wetenschappelijke onderzoeken gedaan die aantonen dat natuur een positieve bijdrage levert aan onze gezondheid, zowel op lichamelijk als psychisch vlak. Daarnaast heeft natuur een intrinsieke waarde en speelt de provincie Zuid-Holland een belangrijke rol in een internationaal netwerk van natuurgebieden. Investeren in natuur is investeren in een gezonde provincie met een sterke biodiversiteit. Ook recreatiegebieden spelen daarbij een belangrijke rol.

Recreatie

De afgelopen vier jaar heeft de Provincie 100 miljoen extra geïnvesteerd in de aanleg van recreatiegebieden rondom de steden. Daarbij is ook aandacht voor de biodiversiteit in deze gebieden. Het is een goede zaak dat steeds meer mensen in onze dichtbevolkte provincie vlakbij huis van rust en ruimte kunnen genieten; dit beleid moet worden voortgezet. De verbinding tussen de steden en de recreatie- en natuurgebieden moet versterkt worden met goed begaanbare routes. In de recreatiegebieden zorgen we voor goed beheer en onderhoud.

Onze voorstellen:

- De Provincie versterkt de biodiversiteit in recreatiegebieden door bij inrichting en beheer maatregelen te nemen die de biodiversiteit bevorderen.
- Op beheer en onderhoud wordt niet bezuinigd.

Ecologische Hoofdstructuur

De Tweede Kamer heeft de nieuwe natuurwet aangenomen, met als gevolg dat een groot deel van de Ecologische Hoofdstructuur en belangrijke ecologische verbindingen geschrapt zijn. Helaas ook in Zuid-Holland. De SP houdt vast aan de oorspronkelijke EHS-plannen. Op initiatief van de SP is er een planologische bescherming gekomen die gebieden beschermt die in de huidige natuurwet buiten de EHS zijn komen te vallen.

Zodra er voldoende middelen zijn kunnen deze gebieden alsnog als natuurgebieden ingericht worden. Voor dit doel stellen we extra geld beschikbaar. De inzet van de SP is om de Ecologische Hoofdstructuur zo snel mogelijk aan te leggen.

In bestaande natuurgebieden moet voldoende toezicht aanwezig zijn om bezoekers te helpen en vandalisme tegen te gaan.

Onze voorstellen:

- De oorspronkelijk tot de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) behorende gebieden blijven planologisch beschermd. We zetten extra middelen in om deze gebieden zoveel mogelijk in te richten als natuurgebieden.
- Organisaties die met vrijwilligers werken aan het beheer van de natuur, ondersteunt de Provincie met een basissubsidie en/of projectsubsidies.
- De Provincie zorgt voor goed toezicht in de natuurgebieden.

Veenweidegebieden

Zuid-Holland kent prachtige veenweidegebieden. Bodemdaling is een bedreiging voor deze gebieden. Er zijn conflicterende belangen. De natuur is gebaat bij een hoger waterpeil en de agrariërs zijn gebaat bij een lager waterpeil. Inmiddels zijn er een aantal innovatieve ontwikkelingen (zoals drainage) die voor een oplossing zouden kunnen zorgen. De SP vindt dat de Provincie deze ontwikkelingen moet steunen.

Voor de langere termijn moet er inzicht komen in een aantal toekomstscenario's voor deze gebieden met de daarbij behorende kosten en baten zodat er een degelijke visie voor deze gebieden kan komen. De Provincie werkt hierbij samen met kennisinstellingen, waterschappen, maatschappelijke organisaties en de inwoners van het gebied. Het Groene Hart moet groen blijven. Hier vindt je onder andere veel voorbeelden van het Zuid-Hollandse cultuurlandschap terug en er is sprake van unieke landschappelijke kwaliteiten. Gezamenlijk beleid is belangrijk, het Groene Hart beslaat drie provincies, en is een belangrijk landbouw- en recreatiegebied voor de Randstad met waardevolle natuurgebieden. De stuurgroep het Groene Hart voert de regie op de ontwikkelingen in het gebied. De Stuurgroep wordt door de drie provincies gefinancierd. De SP vindt dat de stuurgroep zijn werk moet kunnen blijven doen en wil dat de Provincie blijft bijdragen aan het bestaan ervan.

Ook het gebied Midden-Delfland is een uniek veenweidegebied met een geheel eigen karakter, bepaald door lokale hoogteverschillen die door oude getijdenkreken zijn ontstaan. De Provincie zorgt er voor dat dit gebied, als noodzakelijk rust- en recreatiegebied voor de omliggende bevolkingscentra, beschermd en behouden blijft.

Onze voorstellen:

- De bodemdaling in het veenweidegebied moet tegen worden gegaan door waar mogelijk het waterpeil te verhogen. Daarnaast steunt de Provincie innovatieve projecten als drainage.
- De Provincie stelt een lange termijnvisie voor de veenweidegebieden vast.
- De stuurgroep Groene Hart moet haar werk goed kunnen blijven doen. De Provincie stelt hiervoor voldoende middelen beschikbaar.

Programmatiese Aanpak Stikstof

Het rapport van de Commissie Jansen heeft ervoor gezorgd dat in Zuid-Holland per deelreterrein (recreatie, boeren en bedrijven) gekeken wordt naar wat de beste en meest effectieve aanpak is voor de reductie van stikstof. Er wordt nu gesproken en samen gewerkt met de betrokkenen in plaats van dat er van hoger hand plannen worden bedacht waar geen draagvlak voor is. De SP wil deze lijn voortzetten maar vindt het ook van belang dat andere bijdragers aan het stikstofprobleem (zoals de luchtvaart en de industrie) hun verantwoordelijkheid nemen, zodat er een forse reductie van de uitstoot kan worden gerealiseerd.

Dierenwelzijn

De afgelopen periode is er een stap vooruit gezet in de aandacht voor dierenwelzijn in provinciaal beleid, in de komende periode zou dit voortgezet moeten worden en zou hier sterker op ingezet moeten worden. Dierenwelzijn zal een integraal onderdeel moeten worden van nieuwbouw en onderhoud van wegen, vaarwegen en gemalen. Ook worden er strenge dierenwelzijnseisen gesteld aan veehouderijen die zich hier willen vestigen of willen uitbreiden.

Onze voorstellen:

- Bij nieuwbouw en onderhoud van wegen, vaarwegen en gemalen worden zo veel mogelijk dierenwelzijnsmaatregelen genomen.
- Bij onderhoud/herinrichting van watergangen leggen Provincie, gemeenten en waterschappen natuurlijke oevers aan met de mogelijkheid voor dieren om uit het

water te kunnen komen. Ook worden preventieve voorzieningen tegen muskus- en beverratten hierbij ingezet.

- Natuurontwikkeling, diervriendelijke muskusrattenbestrijding en vismigratie zullen meer worden meegewogen in het waterbeheer.

Veehouderij, van intensief naar extensief

In de provincie Zuid Holland is geen ruimte voor de intensieve veehouderij en megastallen. De SP wil via ruimtelijke ordening agrariërs ondersteunen die hun bedrijven willen omvormen tot diervriendelijke, milieuvriendelijke en waar mogelijk biologische bedrijven. Daarnaast bieden we deze bedrijven de mogelijkheid om nevenactiviteiten te ontwikkelen. Steeds meer mensen zijn zich bewust wat van ze eten en willen weten waar hun voedsel vandaan komt en hoe het geproduceerd is. We steunen daarom gezamenlijke projecten op het gebied van natuur, recreatie en voedselvoorziening.

Onze voorstellen:

- De Provincie zet zich actief in om veehouderijen duurzamer en diervriendelijker, waar mogelijk biologisch, te laten werken en stelt hiervoor eisen bij vergunningen voor bedrijven. Ook biedt de Provincie ruimte voor nevenactiviteiten.

Schadebestrijding en populatiebeheer

Bij het beheren van populaties dieren zal vooral ingezet worden op preventieve en diervriendelijke maatregelen. Wanneer alle andere mogelijkheden zijn uitgeput, zal pas het doden van dieren toegestaan worden. Bij het beheren van de ganzenpopulatie is de SP voorstander van een nationale aanpak die zo diervriendelijk mogelijk is; tot er een nationale aanpak is zal de Provincie hier eigen beleid op moeten hebben. Bij het tot stand komen van een nationale aanpak, zal Zuid-Holland pleiten voor een zo diervriendelijk mogelijk beleid waarbij doden een laatste redmiddel is.

Onze voorstellen:

- Bij populatiebeheer is het doden van dieren een laatste redmiddel; andere, diervriendelijker opties worden eerst uitgeput. Er moet in het beleid ruimte zijn voor vernieuwende diervriendelijker methoden.
- Wanneer het doden van dieren onvermijdelijk is, worden de gedode dieren zoveel mogelijk ingezet voor consumptieve doeleinden.
- De Provincie zet zich er voor in dat muskusrattenbestrijding en agrarische activiteiten de doorstroom van watergangen en vismigratie niet belemmeren.
- De Provincie staat alleen jacht toe op schadelijke dieren en exoten als deze aantoonbaar onaanvaardbare schade veroorzaken en andere methoden geen resultaat opleveren.
- Er worden zo snel mogelijk foerageergebieden ingericht voor ganzen en eenden met een vergoeding voor de grondeigenaar/gebruiker.
- Plezierjacht blijft in Zuid-Holland verboden.

Een goed geordende ruimte

Zuid-Holland is de provincie met meer dan drieënhalf miljoen inwoners op ongeveer 3.400 vierkante kilometer. Hierdoor ontstaat snel strijd om de invulling van de schaarse ruimte. Het is aan de Provincie om als regisseur op te treden bij de verdeling van de ruimte in onze provincie. Dit doet de Provincie aan de hand van provinciale regels en met oog voor de belangen van inwoners, natuur, landschap en economie. Deze regels worden strikt gehandhaafd. De Provincie zorgt ervoor dat de kwaliteit van de ruimte en leefomgeving in Zuid-Holland toeneemt. Natuur en landschap zijn van groot belang voor het vestigingsklimaat in de provincie, de gezondheid en het welzijn van onze inwoners.

Ook moet de Provincie inspelen op maatschappelijke en economische ontwikkelingen, zoals een stagnerende economie, bevolkingskrimp in delen van de provincie en de trek van inwoners, ook van buiten de provincie, naar de steden.

Kleine kernen willen we leefbaar houden. De Provincie moet gebruik maken van de middelen en bevoegdheden die ze heeft om aan deze leefbaarheid bij te dragen.

Uitbreidingsvoorwaarden

Voor alle nieuwe ontwikkelingen buiten de bestaande verstedelijking, zoals wonen, kantoren, bedrijventerreinen en kassen, wordt de ladder van duurzame verstedelijking gehanteerd.

Uitgangspunt is dat nieuwe ontwikkelingen, zoals nieuwe woon- en werklocaties, zoveel mogelijk binnen de bestaande stads- en dorpsranden plaatsvinden. Hiermee sparen we het schaarse buitengebied in de provincie. Dit zorgt voor verdichting. Natuurlijk let de Provincie bij de uitvoering van dit uitgangspunt wel op de leefbaarheid in steden en dorpen. Zo zorgen we ervoor dat verdichting niet teveel ten koste gaat van het binnenstedelijk groen.

Voor kernen en dorpen blijft ruimte voor lokaal maatwerk. Indien het niet mogelijk is om nieuwe woon- of werklocaties binnen de bestaande dorpen en kernen te realiseren, is uitbreiding mogelijk. Dan moet wel duidelijk aangetoond zijn dat de uitbreiding een lokale behoefte betreft.

We beschermen kwetsbare gebieden, daarom laten we in en rond gebieden zoals Natura 2000, de ecologische hoofdstructuur, bijzondere landschappen en het Groene Hart geen ontwikkelingen toe die de natuur- en recreatiewaarden in die gebieden schade toebrengen. Ook intensieve landbouw dient op termijn uit deze kwetsbare gebieden te verdwijnen.

Daarnaast willen we een versterking van de positie van groen en water in het landschap. Daarbij is het van belang dat dit groen en water vanuit het buitengebied doorloopt in het verstedelijkt gebied. Niet alleen de aspecten van het landschap zijn hierbij van belang, ook komen deze ontwikkelingen de biodiversiteit en leefbaarheid ten goede.

Bij nieuwe ontwikkelingen in het landschap wordt een maatschappelijke kostenbatenanalyse gemaakt, om zo inzichtelijk te maken welke invloed deze nieuwe ontwikkelingen hebben op onder andere het landschap en de belevingswaarde.

Extra aandacht voor kwaliteit gaat naar de randen van steden en dorpen. We laten hier bijvoorbeeld geen hoogbouw toe.

Wanneer een ontwikkeling in het landschap ervoor zorgt dat de landschappelijke of ruimtelijke kwaliteit wordt aangetast, dient in hetzelfde plangebied een tegenprestatie te worden geleverd, die de kwaliteit van het landschap verhoogt. Dit kan bijvoorbeeld door het opruimen van verrommeling in het landschap. Indien dit niet mogelijk is, kan met instemming van Provinciale Staten, ook een storting in een kwaliteitsfonds als tegenprestatie dienen. Met dit kwaliteitsfonds kan elders in het gebied de kwaliteit van het gebied worden verhoogd.

Provinciale Staten houden nauw toezicht op de besteding van dit kwaliteitsfonds.

Onze voorstellen:

- Voor alle nieuwe ontwikkelingen, zoals wonen, kantoren, bedrijventerreinen en kassen, buiten de bestaande verstedelijking wordt de ladder van duurzame verstedelijking gehanteerd.
- Bijzondere landschappen en natuurgebieden krijgen voldoende bescherming.
- Ontwikkelingen vinden zoveel mogelijk plaats binnen de bestaande bebouwing. Voor kernen en dorpen blijft ruimte voor lokaal maatwerk.
- De Provincie stuurt zoveel mogelijk op de kwaliteiten van het landschap. De gebiedsprofielen die de Provincie hiervoor heeft opgesteld zijn leidend.
- Noodzakelijke negatieve gevolgen voor het landschap moeten gecompenseerd worden door verbeteringen in het landschap elders of een bijdrage in een kwaliteitsfonds.
- Bij nieuwe ontwikkelingen in het landschap wordt een maatschappelijke kosten-batenanalyse gemaakt.
- De Provincie neemt maatregelen om bij te dragen aan de leefbaarheid van kleine kernen.
- De Provincie houdt toezicht op de naleving van de door de Provincie vastgestelde voorwaarden en regels met betrekking tot de ruimtelijke ordening en zet waar nodig de haar beschikbare instrumenten in.

Meer duurzame landbouw

Agrarische bebouwing laten we toe, maar met een omvang die past in de aard van het Zuid-Hollands landschap. Een bedrijfsopstal mag een maximale omvang hebben van twee hectare, waarvan 1,5 hectare voor landbouwactiviteiten en 0,5 hectare voor eventuele nevenactiviteiten. Hiermee voorkomen we zogenaamde megastallen.

Nieuwe intensieve veehouderij laten we niet toe in Zuid-Holland. Bestaande bedrijven met intensieve veehouderij mogen alleen verplaatsen en beperkt uitbreiden als men op structurele wijze het dierenwelzijn vergroot en alleen als het bovenwettelijke verbeteringen betreft. Elk verzoek tot verplaatsing wordt individueel getoetst door de Provincie. Daarnaast zet de Provincie zich in om de extensieve veehouderij in Zuid-Holland te bevorderen; dit doet de Provincie door boeren te stimuleren hun veehouderij te verbeteren op het gebied van duurzaamheid en dierenwelzijn.

De Provincie zorgt ervoor dat agrarisch natuurbeheer blijft plaatsvinden en heeft op dit onderwerp een regierol. Hierdoor neemt ook de biodiversiteit in het agrarisch gebied toe.

Onze voorstellen:

- Er is geen ruimte voor nieuwe intensieve veehouderij in Zuid-Holland. Geen megastallen in ons landschap.
- De Provincie stimuleert agrarisch natuurbeheer en streeft ernaar natuurbeschermingsorganisaties nadrukkelijk te betrekken bij het agrarisch natuurbeheer, ook in gebieden die buiten de natuurgebieden liggen.

Maatschappelijk en natuurlijk verantwoord grondgebruik

We willen geen speculatie met grond. De Provincie zorgt er zoveel mogelijk voor dat er niet gespeculeerd wordt met grond. Bij provinciale projecten neemt de Provincie hier maatregelen voor. Ook willen we dat de Provincie gaat aandringen bij het Rijk op maatregelen om speculatie te voorkomen.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen houdt de Provincie rekening met de provinciale belangen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het beschermen van het cultureel erfgoed en aardkundige waarden die aanwezig zijn in het landschap, het in acht nemen van de molenbiotopen en behoud van landschappelijke kwaliteiten. Daarom is het ook belangrijk dat agrariërs aan landschapsbeheer blijven doen en dat natuur- en erfgoedorganisaties op dit vlak samenwerken.

Windenergie is een noodzakelijke energiebron bij de overstap naar een meer duurzame energievoorziening. Windturbines zijn dan ook welkom in Zuid-Holland, maar we letten goed op de inpassing in het landschap van windturbines.

Zowel in, als aan de randen van waardevolle landschappen en bij locaties met belangrijk cultureel erfgoed plaatsen wij geen windturbines. Onze voorkeur gaat vooral uit naar locaties ver op zee en bij grote bedrijventerreinen. De Provincie houdt zich aan de afspraken met het rijk over het aantal megawatt aan windturbines dat Zuid-Holland ruimtelijk mogelijk moet maken.

We stimuleren dat gemeenten participatieplannen maken waarin staat hoe omwonenden van de plaatsing van windturbines kunnen profiteren.

Onze voorstellen:

- Geen windmolens in en langs kwetsbare landschappen
- De Provincie stimuleert dat gemeenten participatieplannen maken waarin staat hoe omwonenden van de plaatsing van windturbines kunnen profiteren.
- De Provincie streeft ernaar dat speculatie met grond bij provinciale projecten beperkt wordt en zal er bij het Rijk op aandringen dat er maatregelen genomen worden om speculatie met grond verder terug te dringen.
- De samenwerking tussen erfgoed- en landschapsbeherende organisaties moet worden bevorderd.
- De in en onder het landschap aanwezige aardkundige waarden zoals rivierduinen, kreekruggen en oeverwallen blijven we beschermen. We maken beleid om deze weer meer in het landschap zichtbaar te maken, bijvoorbeeld als ze door bebouwing aan het oog worden onttrokken.
- Er komt meer aandacht voor het behoud en herstel van karakteristieke landschapselementen als houtakkers en geriefhoutbosjes.

Leegstand

Het is een grote misstand dat er zoveel leegstand is, terwijl de ruimte beperkt is in Zuid-Holland. Niet alleen de leegstand van kantoren is groot, ook winkelruimtes en bedrijventerreinen staan steeds meer leeg. De markt faalt hier overduidelijk en de overheid moet hier optreden om de leegstand op te heffen.

Door maatschappelijke en economische ontwikkelingen is de kans groot dat een deel van de leegstand niet meer ingevuld zal worden, althans niet meer voor de oorspronkelijke functies waarvoor de bebouwing ooit aangelegd was. De Provincie gaat daarom aan de slag om de

bestaande leegstand te verminderen, onder andere door de leegstaande gebouwen te transformeren naar andere functies. Bij kantoren kan bijvoorbeeld gedacht worden aan woningen. Ook voorkomt de Provincie nieuwe leegstand door nieuwbouw van bijvoorbeeld kantoren en winkels zoveel mogelijk te beperken.

We zetten het strikte kantorenbeleid van de Provincie voort. We laten alleen nog extra kantoren toe als er echt behoefte aan is en dan alleen op een beperkt aantal plekken in de buurt van OV-knooppunten. Op andere plekken passen we saldering toe: voor elke vierkante meter nieuwe kantoorroimte, moet anderhalve vierkante meter kantoorroimte geschrapt en gesaneerd worden.

Het aanpakken van leegstand wordt een belangrijk punt voor de Provincie. De Provincie ondersteunt gemeenten die leegstand willen aanpakken met raad en daad. Ook worden goede voorbeelden van binnen en buiten de provincie actief gedeeld met gemeenten. Gemeenten met veel leegstand worden benaderd door de Provincie en gevraagd de leegstand actief aan te pakken.

De SP wil dat de kosten van leegstand niet meer volledig op de overheid afgewenteld worden. Tot op heden moest de Provincie de portemonnee trekken bij het opruimen van bijvoorbeeld verouderde kassen en bedrijventerreinen. In de toekomst moeten bedrijven die de leegstand veroorzaken gaan meebetalen aan het opruimen.

Onze voorstellen:

- Nieuwe kantoren worden zo gebouwd dat ze in de toekomst gemakkelijker omgebouwd kunnen worden tot woningen.
- Nieuwe kantoren mogen gebouwd worden alleen bij aantoonbare behoefte en op een beperkt aantal plaatsen in de buurt van OV-knooppunten.
- Op andere plaatsen is nieuwbouw mogelijk op voorwaarde van saldering.
- De Provincie ondersteunt gemeenten die leegstand willen aanpakken met raad en daad en neemt daartoe ook zelf het initiatief.

Glastuinbouw

De glastuinbouwsector is een belangrijke economische sector voor onze provincie. Daarnaast is het een zeer innovatieve sector die steeds meer werk maakt van energiebesparing. Toch legt de glastuinbouw een groot beslag op de ruimte in onze provincie en daarom is een sterke sturing noodzakelijk. Een deel van de kassen is verouderd en ligt op locaties waar de glastuinbouw geen goede toekomst meer heeft.

De glastuinbouw vindt wat de SP betreft alleen nog plaats in de glasconcentratiegebieden. Er worden geen nieuwe glastuinbouwconcentratiegebieden aangewezen. Ondernemers buiten deze gebieden worden zoveel mogelijk begeleid naar nieuwe bedrijven in deze concentratiegebieden, waarna de oude bedrijven worden gesaneerd. Leegstaande kassen die in gebruik zijn voor bijvoorbeeld een caravanstalling worden niet meer gedoogd. De Provincie spreekt gemeenten aan op hun handhavingplicht.

Glastuinbouwbedrijven in het buitengebied mogen uitbreiden tot boven de twee hectaren als het gaat om het overnemen van aangrenzende bedrijven die wegens bedrijfsbeëindiging stoppen. Dit voorkomt verrommeling en biedt tuinders een betere toekomst zonder dat de hoeveelheid glas toeneemt.

Onze voorstellen:

- Glastuinbouw alleen nog in de glasconcentratiegebieden.
- Glastuinbouwbestemmingen worden strikt gehandhaafd.
- Beperkte uitbreidingsmogelijkheden glastuinbouw in het buitengebied om bedrijven de mogelijkheid te geven te versterken.

Betaalbare woningen

De komende jaren neemt de vraag naar betaalbare (huur)woningen enorm toe. Daarnaast zijn in veel gemeenten al heel wat jaren lange wachttijden voor een betaalbare woning. De Provincie maakt daarom met gemeenten afspraken via regionale woonvisies over het aandeel betaalbare woningbouw. Hierbij wordt niet alleen rekening gehouden met sociale huurwoningen, ook over betaalbare koopwoningen worden afspraken gemaakt. Deze afspraken in de regionale woonvisies zijn gebaseerd op de behoefte aan betaalbare woningbouw. We willen dat er gebouwd gaat worden naar behoefte, om zo de tekorten aan betaalbare woningen terug te dringen. De Provincie controleert of de afspraken nagekomen worden bij de opstelling van bestemmingsplannen door de gemeenten. Indien gemeenten deze afspraken niet nakomen, spreekt de Provincie deze gemeenten daar op aan en grijpt in als er geen verbetering optreedt.

Onze voorstellen:

- De Provincie controleert of afspraken met gemeenten nagekomen worden bij de opstelling van bestemmingsplannen. Indien gemeenten deze afspraken niet nakomen, spreekt de Provincie deze gemeenten daar op aan en grijpt in als er geen verbetering optreedt.

Water

Nederland heeft steeds vaker te maken met heftige regenbuien die voor grote wateroverlast zorgen omdat de riolering en afwatering dergelijke hoeveelheden water niet aan kunnen. Deze problemen vragen om een daadkrachtige overheid. De Provincie zet zich in voor het robuust maken van het rioleringssysteem tegen wateroverlast. Op het moment dat aan deze systemen onderhoud moet worden gepleegd, wordt het robuust maken hiervan meegenomen. Ook wordt er ingezet op het lokaal opvangen en bufferen van regenwater. Opvang en gebruik van regenwater door glastuinbouwers wordt aangemoedigd. De uitvoering van de kaderrichtlijn water, die veel kansen geeft om waterkwaliteit, ecologie en natuur- en recreatiewaarde te verbeteren, moet de volledige aandacht en toewijding van de Provincie hebben.

Het is van belang dat we de doelen van deze richtlijn gaan halen.

Te intensieve waterrecreatie kan door het opwoelen van bodemslib een negatief effect hebben op de waterkwaliteit. Daarom is het noodzakelijk het kwetsbare binnenwater in Zuid-Holland te beschermen door de motorvaart in deze gebieden te zoneren en hierop streng te handhaven.

De SP is voorstander van het Kierbesluit en van het brak maken van het Volkerak-Zoommeer. Wel moet de zoetwatervoorziening van Goeree, Voorne-Putten en Westland gehandhaafd blijven.

Zwakke schakels langs de kust en ontoereikende kwaliteit van de dijken gaan we versneld aanpakken als we daar als Provincie een rol bij hebben.

Onze voorstellen:

- Tijdens verbetering van de veiligheid van dijken wordt meer rekening gehouden met ecologie en recreatief medegebruik.
- Voor de hemelwaterafvoer moet de verhardingsgraad of bebouwingsdichtheid (denk aan kassen, gebouwen en wegen) per regio beperkt blijven. De Provincie zal dit in regionaal verband met gemeenten aanpakken.
- Er komt een zonering voor motorvaart om de waterkwaliteit te verbeteren.
- Bij verziltingsprojecten in het Deltagebieden bewaken we de zoetwatervoorziening voor de omliggende gemeenten.

Verkeer en openbaar vervoer

Zuid-Holland heeft de grootste wegendichtheid van Nederland dankzij de grote bevolkingsdruk en economische activiteiten in dit gebied.

Het is daarom belangrijk dat de Provincie zorgt voor het goed onderhouden van haar (water)wegen. Het indien nodig verbreden van wegen geniet de voorkeur boven het aanleggen van nieuwe weginfrastructuur.

De SP is niet overtuigd van het nut en de noodzaak om de Duinpolderweg aan te leggen.

Hoewel de reizigersaantallen elk jaar toenemen, bezuinigt het Rijk op het openbaar vervoer. Die bezuinigingen moeten worden teruggedraaid, we hebben juist meer investeringen nodig. Publiek woon-werkverkeer is voor veel mensen niet mogelijk. Daar liggen kansen. Meer buslijnen en betere bereikbaarheid van treinstations zijn cruciaal om de openbaar-vervoerketen sterker te krijgen.

Bij het onderhoud van provinciale bruggen zou er meer rekening gehouden moeten worden met alternatieven voor gebruikers, zoals een pont of een tijdelijke brug voor voetgangers en fietsers.

Onze voorstellen:

- De verbreding van de N207 tussen Hillegom en Alphen aan den Rijn moet worden doorgezet.
- Geen rondweg door de Gnephoekpolder en de Vrouwgeestpolder bij Alphen aan den Rijn.
- De Provinciale wegen moeten bij aanleg en onderhoud veiliger, zodat het aantal verkeersslachtoffers omlaag gaat.

Openbaar vervoer

Toegankelijkheid, bereikbaarheid en fijnmazigheid van het openbaar vervoer moeten centraal staan in onze provincie. Hierbij gaat het om toegankelijkheid in de breedste zin, namelijk toegankelijk voor minder validen, voor mensen die slechthorend of slechtziend zijn, ouderen en jongeren maar ook mensen met een smalle beurs. Voorzieningen als toiletten in treinen en op stations zijn een onderdeel van deze toegankelijkheid.

De SP zal zich in blijven zetten om onze voorstellen uit het rapport 'openbaar vervoer voor iedereen' uit 2010 zo veel mogelijk in provinciaal beleid opgenomen te krijgen.

De Provincie heeft twee treinlijnen in eigen beheer, namelijk de lijn tussen Alphen aan den Rijn en Gouda en de Merwedelingelijn.

In de komende periode zal de MerwedeLingelijn opnieuw aanbesteed worden. Wat de SP betreft zou deze aanbesteding moeten plaats vinden in één concessie met het busvervoer in deze regio, om zo aansluiting tussen bus en trein centraal te kunnen laten staan en ook de tarieven (inclusief abonnementen) gelijkgetrokken kunnen worden. Deze lijn heeft een sterk eigen gezicht in de regio en moet dit eigen gezicht ook behouden.

De Provincie moet ook bevorderen dat er goede verbindingen zijn met de regio's rondom Zuid-Holland.

Er is nu een wirwar aan kaartsoorten in de provincie. De SP wil eenduidige OV-kaartsoorten in de hele provincie. Dit zal ook bevorderen dat reizigers in de hele provincie dezelfde prijs voor hun kaartjes betalen.

Onze voorstellen:

- De Provincie moet de toegankelijkheid van het openbaar vervoer bevorderen door het verbeteren van de opstapplaatsen en voertuigen voor minder validen, slechtzienden en slechthorenden.
- Waar mogelijk zal de SP zich inzetten voor het terugdraaien van de privatisering in het openbaar vervoer.
- Dorpen en kleine kernen, zorginstellingen, onderwijsinstellingen en bedrijventerreinen en recreatiegebieden moeten zo goed mogelijk bereikbaar zijn met het openbaar vervoer.
Onrendabele buslijnen blijven bestaan als ze een nuttige maatschappelijke functie hebben.
- Op lijnen met minder reizigers kunnen kleinere bussen ingezet worden, met reguliere chauffeurs. Kleinere bussen zijn tevens een optie op lijnen waar grote bussen onwenselijk zijn vanwege beperkte manoeuvreerruimte.
- Gezien de grote stijgingen van de kosten voor reizen met het OV in Zuid-Holland in de afgelopen jaren, mag de prijsstijging van het OV de komende vier jaar niet hoger zijn dan de inflatie.
- Papieren kaartjes in de bus mogen niet duurder zijn dan een chipkaartje, ook mag hoogwaardig openbaar vervoer slechts zeer beperkt duurder zijn dan reguliere buslijnen.
- De Provincie maakt beleid waardoor ze actiever betrokken is bij de uitvoering van het openbaar vervoer.
- De Provincie zet zich in voor spoorverbreding tussen Rotterdam en Leiden, Leiden en Utrecht en een spoorverbinding tussen Utrecht en Breda.
- De Provincie blijft zich inzetten voor een goede intercitybereikbaarheid van Dordrecht en daardoor ook voor meer reizigers op de MerwedeLingelijn.
- Er moet een betere openbaar-vervoerverbinding met Goeree-Overflakkee, de Hoeksche Waard en Voorne-Putten komen om de forensenstroom naar Rotterdam en de Rotterdamse haven te faciliteren.
- De MerwedeLingelijn wordt op termijn volledig dubbelsporig en er wordt onderzocht of de lijn kan worden doorgetrokken naar Rotterdam.
- De Provincie zal zich inzetten om het dubbele opstaptarief na een overstap van bus naar trein (of andersom) te stoppen.
- Er komen eenduidige OV-kaartsoorten in de hele provincie.
- In het kader van ketenmobiliteit moeten alle openbaar-voersvormen zo goed mogelijk op elkaar aansluiten.

Aanbestedingen

Het aanbesteden van het openbaar vervoer is nodeloos moeilijk en zeer kostbaar. Zeker omdat dit in Zuid-Holland voor drie gebieden afzonderlijk gebeurt.

Zolang de verplichte aanbesteding in Zuid-Holland nog niet teruggedraaid is, zal het aantal concessiegebieden in elk geval teruggebracht worden naar één, om kosten te besparen en het openbaar vervoer overzichtelijker te maken. De Provincie heeft helaas geen zeggenschap over het wel of niet aanbesteden van het regionale openbaar vervoer. Desondanks moet de Provincie aandringen op het terugdraaien van deze verplichte aanbesteding. Op termijn zal het openbaar vervoer steeds meer op Randstadniveau georganiseerd moeten worden.

In de aanbestedingen zullen fijnmazigheid, toegankelijkheid en comfort voor de reizigers en milieuvriendelijkheid en banenbehoud en arbeidsvoorwaarden voor chauffeurs centraal staan. Tevens zal de Provincie meer betrokkenheid tonen tijdens de concessie en het belang van de reizigers en personeel hierbij voorop stellen.

In 2018 moet de Merwedelingelijn aanbesteed worden, de huidige succesformule van de Merwedelingelijn blijft behouden, mede in het belang van de regionale identiteit en uitstraling.

Onze voorstellen:

- Treinen in provinciale treinconcessies en stations in de provincie worden voorzien van toiletten.
- De Provincie toetst op regelmatige basis of de aanbestedingsafspraken worden nageleefd en handhaaft deze indien nodig door de vervoerders een boete of sanctie op te leggen die niet naar de reiziger doorberekend mag worden.
- Kwaliteit en snelheid evenals toegankelijkheid voor slechtzienden van incheckpalen voor de OV-chipkaart worden onderdeel van de aanbestedingseisen. Ook worden er voldoende OV-chip-oplaadpunten als eis gesteld.
- Stations in provinciale concessiegebieden moeten toegankelijk zijn voor minder validen.
- Bij aanbestedingen wordt er sterk gestuurd op de CO₂-uitstoot van bussen en de milieuvriendelijkheid van treinen.
- Behoud van werkgelegenheid en minimaal dezelfde arbeidsvoorwaarden voor personeel is een kernpunt bij de gunning aan een andere vervoerder.
- Provincie en gemeenten geven gezamenlijk het eisenpakket bij aanbestedingen vorm als het gaat om het bepalen van routes en frequenties van openbaar- vervoersdiensten.
- De Provincie zet het proces in werking om van de hele provincie één concessiegebied te maken.

Hoogwaardig Openbaar-vervoernetwerk

De SP is voorstander van goed openbaar vervoer. De plannen om een dure lightrailverbinding van Gouda tot de kust bij Katwijk en Noordwijk aan te leggen bleken te prestigieus, te duur en onhaalbaar. Daarnaast zouden er ook een derde van alle streekbussen verdwijnen in het gebied waar de RijnGouweLijn zou komen rijden. We hebben er daarom voor gezorgd dat dit prestigeproject is geschrapt.

In plaats daarvan zijn er nieuwe snelbuslijnen bij gekomen en de komende jaren zetten we dat beleid voort. Daarnaast zorgen we ervoor dat investeringen in het bestaande spoor tussen Utrecht en Leiden het openbaar vervoer kunnen verbeteren. Met nieuwe stations bij Boskoop, Hazerswoude-Rijndijk en Zoeterwoude-Rijndijk en uitbreiding van dubbelspoor op het bestaande traject zorgen we ervoor dat er een kwartierdienst kan starten en er dubbel zoveel treinen kunnen rijden. Deze plannen hebben we al in gang gezet en zetten we dan ook voort.

Onze voorstellen:

- Bij Boskoop, Hazerswoude-Rijndijk en Zoeterwoude-Rijndijk komen er extra treinstations.
- Er komt een uitbreiding van het dubbelspoor op het HOV-traject Leiden-Utrecht zodat de kwartierdienst kan starten en het aantal treinen hiermee kan verdubbelen.
- De Provincie werkt aan een netwerk van snelwegbussen dat in de spits een volwaardig alternatief biedt voor de auto in het woon-werkverkeer.

Fietsbeleid

Door extra investeringen van het afgelopen college zijn de fietspaden in de provincie flink verbeterd, een mooie stap met name voor de forenzen. Die lijn wil de SP verder voortzetten. De SP wil een verdere uitbreiding van regionale snelfietsroutes maar wil hiernaast ook investeren in recreatieve fietsroutes. Daarnaast kiest de SP voor beter onderhoud, veiligheid en we investeren in overstapmogelijkheden van fiets naar openbaar vervoer en bijbehorende goede fietsparkeergelegenheden. De Provincie is verantwoordelijk voor het beheer, de aanleg en het onderhoud van fietspaden. Als bovenliggende bestuurslaag kan de Provincie de samenwerking zoeken met gemeenten en de regierol nemen om gezamenlijk fietsprojecten uit te voeren.

Veiligheid van alle deelnemers aan het verkeer is een belangrijk speerpunt voor de SP. Kinderen moeten veilig naar school kunnen fietsen en forenzen moeten veilig op het werk aan kunnen komen. Veilige en van het autoverkeer gescheiden fietsinfrastructuur en directe routes tussen steden en dorpen kunnen hier aan bijdragen. Goed onderhoud en beheer van fietspaden, het weghalen van onnodige paaltjes en het veiliger vormgeven van de noodzakelijke paaltjes volgens de opgestelde richtlijnen, zijn hierbij van belang. Tevens is het tegengaan van overlast en onveiligheid door het landbouwverkeer op fietspaden een belangrijk speerpunt. De rol, die inwoners bij het veiliger maken van provinciale fietspaden zouden kunnen hebben, kan groter.

De Provincie zou meer aandacht moeten hebben voor klachten van inwoners over verkeersonveilige situaties en voor verbeterpunten van de kant van inwoners.

Onze voorstellen:

- De Provincie gaat investeren in het uitbreiden en verbeteren van provinciale fietsroutenetwerken.
- Snelfietsroutes worden ook echt snelle routes zonder veel oponthoud met wachten op stoplichten en verder overstekend verkeer.
- De mogelijkheden om de fiets te parkeren bij provinciale OV-stations en bushaltes worden verder uitgebreid.

- Inwoners worden meer betrokken bij het verbeteren van de (fiets) infrastructuur.
- Overlast door landbouwverkeer op fietspaden wordt tegengegaan.

Wandelbeleid

We blijven subsidie verlenen voor de aanleg van wandelroutes waardoor we verder werken aan de realisering van een provinciedekkend netwerk.

Ook de zogeheten “boerenlandroutes” vallen hier onder.

Extra aandacht gaat uit naar de aanleg van wandelroutes tussen openbaar vervoerhaltes/stations en de verbinding tussen de bebouwde kom en het buitengebied.

Vervoer over water

Een groot deel van de provinciale middelen worden geïnvesteerd in wegen. Waterwegen en spoor blijven hierbij vaak achter. Het beter benutten van waterwegen en spoor voor goederen- en personenvervoer zorgt voor een ontlasting van de wegen, waardoor de kosten voor onderhoud en investeringen in wegen kunnen verminderen. Ook het milieu is gebaat bij meer vervoer over het water, omdat een binnenvaartschip, per vervoerde ton producten, veel minder schadelijke stoffen uitstoot dan een vrachtwagen, minder verkeersongevallen veroorzaakt en minder files oplevert.

De afgelopen vier jaar is er, dankzij de SP, meer werk gemaakt van vervoer over water. Dit is een mooi begin. In de komende jaren moet nog sterker worden ingezet op vervoer over water.

Ook is er door middel van een provinciale subsidie ruimte gekomen voor eigenaren van schepen om schonere motoren aan te schaffen, een maatregel die een belangrijke bijdrage levert aan een schoner milieu.

Vanwege het grote belang van het vervoer over water, wordt er geen steun verleend aan spitsurensluiting van bruggen voor de beroepsvaart. Er wordt gezocht naar innovatieve oplossingen zoals een ‘blauwe golf’ voor binnenvaartschepen.

Hierdoor hoeven bruggen veel minder lang open en gaan wegvervoer en scheepvaart goed samen.

Onze voorstellen:

- Zowel kleine als grote waterwegen worden goed onderhouden en toegankelijk gehouden voor beroepsvaart, er komt een extra impuls voor met name de fijnmazige vaarwegen om deze toegankelijk te houden en achterstallig onderhoud weg te werken.
- Initiatieven om het openbaar vervoer over water uit te breiden of te verbeteren worden door de Provincie aangemoedigd en financieel ondersteund.
- Waar mogelijk stimuleert de provincie het gratis afgeven van huisvuil van binnenvaartschepen om te voorkomen dat schippers dubbel moeten betalen voor hun huisvuil.
- Spitsurensluiting van bruggen krijgt geen steun, er wordt gezocht naar goede alternatieve manieren om weg- en scheepvaartverkeer samen te laten gaan. - Bestaande spitsurensluitingen voor de beroepsvaart worden getoetst met de nadruk op alternatieve oplossingen.
- Bedrijventerreinen die geschikt zijn voor vervoer over water worden hier primair voor bestemd en blijven behouden voor bedrijven die gebruik maken van goederenvervoer

over water.

- Er wordt gewerkt aan een breder netwerk van overslaglocaties; bedrijven die hier gebruik van zullen maken betalen hier aan mee.
- Er moeten voldoende aanlegplaatsen komen voor de beroepsvaart, zowel voor korte als lange termijn.

Veerverbindingen

Veerboten zijn voor verschillende regio's in de provincie een onmisbare verbinding, vooral voor scholieren, forenzen en andere mensen die afhankelijk zijn van de fiets. Voor scholieren is het bijna onmogelijk om zonder deze verbinding op school te komen. Daarom zouden scholieren kosteloos gebruik moeten kunnen maken van deze veren. Het merendeel van deze veren is in private handen of wordt openbaar aanbesteed. Op dit moment heeft de Provincie een verenfonds; dit fonds raakt snel op. Als dit fonds uitgeput is, hebben veren vaak geen mogelijkheden meer om grote investeringen te doen. Daarom zou er een permanent vernieuwend verenfonds opgezet moeten worden samen met gemeenten en waterschappen voor grote investeringen.

De investeringen die vanuit dit fonds gedaan worden, worden op deze manier (deels) terugbetaald en kunnen zo telkens opnieuw geïnvesteerd worden; zo kunnen de veren in de provincie behouden blijven.

Onze voorstellen:

- Scholieren mogen gratis gebruik maken van veerponten.
- Er komt een permanent revolverend fonds voor onderhoud en ondersteuning van veerpontverbindingen.

Cultuur en erfgoed

Zuid-Holland is een zeer herkenbare en mooie provincie. De vele verschillende landschappen, de ruim 200 molens, de vele landgoederen en buitenplaatsen en de historische steden bepalen al eeuwen het beeld. Hierdoor heeft Zuid-Holland een eigen karakter en is het een aantrekkelijk woongebied en heeft het veel te bieden voor toeristen en dagrecreanten.

De Provincie moet daarom doorgaan met het bijdragen aan het onderhoud van ons erfgoed. Ook het archeologisch erfgoed onder de grond moet voldoende bescherming krijgen.

Erfgoedlijnen

In het huidige Provinciebeleid zijn zeven erfgoedlijnen opgezet rondom de thema's trekvaarten, de Romeinse Limes, de Waterdriehoek rond de Biesbosch en Kinderdijk, de Atlantikwall, de Oude Hollandse Waterlinie, de Landgoederen en de bedrijvigheid van Goeree-Overflakkee.

Het doel van deze erfgoedlijnen is om monumenten met een bepaalde samenhang aan elkaar te koppelen en ze op deze manier aantrekkelijker te maken voor de bezoeker. Ook wordt op deze manier het verhaal achter de verschillende monumenten duidelijker.

In de erfgoedlijnen werkt de Provincie samen met gemeenten, organisaties en bedrijven met als doel meer geld beschikbaar te maken voor de monumenten.

Door deze aanpak is de bijdrage van andere partijen dan de Provincie ruim verdrievoudigd. Met deze erfgoedlijnen gaan we de komende vier jaar door.

Onze voorstellen:

- Naast de erfgoedlijnen stellen we de komende vier jaar extra geld beschikbaar voor het opknappen van monumenten buiten de erfgoedlijnen. De monumenten moeten meer voor publiek toegankelijk zijn.
- De Provincie zal om de erfgoedlijnen onder de aandacht te brengen een actieve rol vervullen op de landelijke open monumentendag.
- Als zich een kansrijke nieuwe erfgoedlijn voordoet dan zal de Provincie die opzetten. Een goede geografische spreiding over de provincie speelt daarbij een belangrijke rol.

Molens

Bij nieuwe bouwplannen moet de Provincie onderzoeken of er geen beeldbepalend erfgoed wordt vernietigd. Hetzelfde geldt voor molens. Molens hebben wind nodig om te kunnen draaien. Hiervoor is de zogenaamde molenbiotoop bedacht, waarbinnen geen nieuwe hoge gebouwen of vegetatie mogen komen. De SP wil dat deze regels worden gehandhaafd.

Het college wilde de regels van de molenbiotopen in de bebouwde kom versoepelen, maar de SP heeft dit met steun van de molenaars en andere partijen weten tegen te houden.

Op aandringen van de SP heeft de Provincie de gemeenten en de eigen organisatie weer geïnformeerd over de mogelijkheden om de molenbiotopen te verbeteren. Het is van belang dat de Provincie dit onder de aandacht blijft brengen, want veel molens ontvangen te weinig wind en dat is onder andere slecht voor het onderhoud van de molen.

Onze voorstellen:

- De Provincie zorgt voor een structurele verbetering van de molenbiotopen en voert beleid dat de verslechtering van de molenbiotopen tot staan brengt. Er wordt extra geld beschikbaar gesteld om de slechtste molenbiotopen aan te pakken.
- De Provincie houdt het beleid ten aanzien van de molenbiotopen in stand, met speciale aandacht voor de molens binnen de bebouwde kom. Aantasting van de molenbiotoop is alleen mogelijk bij aantoonbaar zwaarwegende maatschappelijke belangen. Voor de aantasting zal in die gevallen compensatie moeten komen voor beheer en onderhoud van de molen.
- De Provincie gaat zeer terughoudend om met het verplaatsen van molens om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Bij het opstellen van ruimtelijke plannen moet vanaf het begin met de positie van molens in het landschap rekening worden gehouden.
- De Provincie blijft gemeenten periodiek benaderen met advies over verbetering van de molenbiotopen. Bij ingrepen die in opdracht van de Provincie plaatsvinden mogen geen (potentiele) verslechtingen van de biotopen plaatsvinden.

Archeologie

De bewoningsgeschiedenis van Zuid-Holland gaat ruim 7.500 jaar terug. Onze bodem bevat dan ook vele archeologische restanten die veel informatie bevatten over onze historie. Deze vorm van erfgoed is zeer kwetsbaar en moet dan ook optimaal beschermd worden en zo lang mogelijk in de bodem blijven. Dit geldt ook voor het maritiem erfgoed op de bodem van meren en rivieren.

Als het dan toch moet worden opgegraven om bijvoorbeeld de aanleg van een weg of woonwijk mogelijk te maken, dan moet de Provincie ervoor zorgen dat de vondsten niet alleen maar in een doos in het depot belanden, maar dat het opgegraven materiaal zo goed mogelijk beschikbaar komt voor onderzoek en het publiek.

Om ervoor te zorgen dat de kennis die we met archeologische opgravingen opdoen niet versnipperd raakt en beter antwoord geeft op vragen van wetenschappers en het publiek gaat de Provincie de Archeologische Onderzoeksagenda meer met gemeenten afstemmen zodat gemeenten er beter mee aan de slag kunnen.

Hoewel het niet de voorkeur geniet zijn er toch diverse mensen actief met het opsporen en opgraven van erfgoed, bijvoorbeeld met een metaaldetector.

De Provincie gaat het gesprek met hen aan zodat amateurarcheologen en detectoramateurs hun vondsten melden in het registratiesysteem, zodat kennis over deze opgravingen niet verloren gaat.

In de afgelopen vier jaar heeft de SP het initiatief genomen om het provinciale archeologiebeleid te evalueren. Daaruit kwamen een aantal verbeterpunten naar voren die we de komende jaren gaan uitvoeren. Een aantal zaken wordt op dit moment al aangepakt zoals het brandveiliger maken van het depot.

Onze voorstellen:

- De Provincie stelt geld beschikbaar voor archeologische opgravingen die extra hoge kosten met zich meebrengen.
- De Provincie houdt de ontwikkelingen met betrekking tot ons onderwatererfgoed scherp in de gaten en neemt maatregelen als dit erfgoed wordt bedreigd.

- De verwachtingen voor wat betreft het voorkomen van onderwaterarcheologie worden in de provinciale verwachtingenkaart opgenomen. Zo kan dit erfgoed beter beschermd worden.
- De registratie van het archeologisch erfgoed in het depot zal uitgebreid worden zodat deze beter bruikbaar is voor onderzoek en publiek.
- Veel archeologische vondsten zijn nog in gebruik bij universiteiten. Ook deze vondsten worden snel in kaart gebracht zodat bekend is waar ons erfgoed zich bevindt en zodat andere onderzoekers er gebruik van kunnen maken.
- De Provincie bevordert dat amateurarcheologen en detectoramateurs hun vondsten melden in het registratiesysteem.
- De Provinciale Onderzoeksagenda Archeologie maken we in overleg met gemeenten beter bruikbaar, zodat we beter antwoord kunnen krijgen op de onderzoeksvragen die erin zijn opgenomen.
- De Provincie zet haar inzet voor de nominatie van de Limes voor de Unesco werelderfgoedlijst voort. Daarbij is het van belang dat er extra werk wordt gemaakt van het zichtbaar en beleefbaar maken van de resten van de Limes.

Basisvoorziening voor ondersteuning van gemeenten

De provinciale activiteiten op het gebied van cultuurparticipatie zijn de afgelopen vier jaar afgebouwd. Gemeenten zijn in principe de verantwoordelijke bestuurslaag voor de deelname van inwoners aan culturele activiteiten.

Op dit moment werken de Popunie, het Jeugdtheaterhuis, het Kunstgebouw en de Stichting educatieve orkestprojecten op dit gebied samen in de zogeheten basisvoorziening.

Aangezien gemeenten vaak in meerdere regio's samenwerken en het voor veel gemeenten niet mogelijk is om hier zelfstandig beleid op te voeren houden we de komende jaren een basisvoorziening in stand en breiden we het budget uit zodat gemeenten beter in staat zijn om meer jongeren te bereiken.

Ook de regionale informatiefunctie die de deelnemers aan deze basisvoorziening vervullen is iets wat individuele gemeenten overstijgt en ook dit dient vanuit de basisvoorziening te worden ondersteund.

Ons voorstel:

- De basisvoorziening krijgt een ruimere financiering om meer jongeren met kunst en cultuur in aanraking te laten komen.

Energie en economie

De SP geeft de voorkeur aan energie uit aardwarmte, water, zonnepanelen en windmolens, mits deze laatste goed zijn ingepast in de omgeving.

De SP stelt voor om meer te investeren in energie uit getijden of langzaam stromend water en aardwarmte uit diepere aardlagen.

Samen met het Rijk, de Provincie Zeeland en omliggende gemeenten zal worden gewerkt aan de oprichting van een getijdencentrale bij de Brouwersdam. Als in 2020 het getij op de Grevelingen is hersteld moet de getijdencentrale snel volgen. Voor het onderzoek naar het opwekken van getijden-energie werken we aan de opzet van een onderzoekscentrum.

Het boren naar schaliegas is in strijd met onze doelstellingen, vooral ten aanzien van de transitie naar een duurzame energievoorziening, het veiligstellen van de drinkwaterwinning en het bewaken van de ruimtelijke kwaliteit van onze provincie. Daarom zal de Provincie dan ook niet meewerken aan het uitvoeren van exploratieboringen.

De Provincie zal zich in de toekomst nog meer inzetten voor het verminderen van energieverbruik binnen de provincie zelf, zoals door de inzet van LED-verlichting op provinciale wegen.

Onze voorstellen:

- Provinciale wegen worden met LED-lampen verlicht om energie te besparen.
- De Provincie blijft zich in haar eigen organisatie richten op permanente energiebesparingen.
- De Provincie gaat verder met de oprichting van een getijdencentrale bij de Brouwersdam
- De Provincie werkt niet mee aan het uitvoeren van exploratieboringen naar schaliegas.

Aardwarmte

Met steun van de SP heeft het Provinciebestuur het initiatief genomen om een begin te maken van een aard- en restwarmtenet om zo de restwarmte van industrie en glastuinbouw, aangevuld met aardwarmte te herverdelen over bedrijven en woningen. Met dit warmtenet gaan we verder en daarbij onderzoekt de Provincie de mogelijkheden tot de oprichting van een provinciaal (rest)warmtebedrijf zodat de opbrengsten zoveel mogelijk geïnvesteerd kunnen worden in deze duurzame energiebron.

Om de hoge kosten (en risico's van misboringen) bij diepe boringen naar aardwarmte te kunnen opvangen stelt de Provincie een revolverend warmtefonds in zodat het aantal boringen naar aardwarmte kan worden vergroot.

Onze voorstellen:

- We onderzoeken de mogelijkheid tot het opzetten van een provinciaal restwarmtebedrijf. Met de ontwikkeling van het rest- en aardwarmtenet gaan we onverminderd door.
- De Provincie stelt een revolverend warmtefonds in om boringen naar diepere aardlagen mede te financieren en zo het gebruik van aardwarmte een forse impuls te geven.

Economie

In de afgelopen collegeperiode is gewerkt aan de opzet van een Regionale Ontwikkelingsmaatschappij. Deze ROM (met de naam Innovation Quarter) kan startende en innoverende bedrijven van risicodragend kapitaal voorzien, omdat dit kapitaal door marktfalen vaak niet in de financiële sector is te verkrijgen. Zo kunnen deze bedrijven doorgroeien, wat goed is voor de innovatie en de werkgelegenheid.

Deze ROM bouwen we de komende vier jaar verder uit en de Provincie bevordert dat het aantal deelnemende gemeenten groeit. Wel moet er meer inzicht komen in de extra werkgelegenheid die dit beleid oplevert.

Het midden- en kleinbedrijf is de echte banenmotor van dit land. Bij aanbestedingen moeten kleine ondernemingen daarom ook een kans krijgen. Aanbestedingen in delen aanbieden helpt daarbij en de Provincie kan het MKB ook ondersteunen in het provinciale inkoopbeleid. De Provincie houdt sowieso een zo kort mogelijke betalingstermijn aan. Bij alle aankopen door de Provincie bewaken we dat deze zo min mogelijk ten koste gaan van arbeidsomstandigheden, natuur en milieu.

De Provincie moet ook zelf het goede voorbeeld geven als het gaat om het creëren van echte banen. Ondersteunende medewerkers zoals schoonmakers en catering nemen we zo veel mogelijk weer zelf in dienst.

Daarnaast moet de Provincie de samenwerking tussen overheden, bedrijven en onderwijsinstellingen bevorderen, zodat de arbeidsmarkt en onderwijs beter op elkaar gaan aansluiten en de werkgelegenheid kan groeien.

Bij aanbestedingen stelt de Provincie meer dan voorheen ook eisen op die uitbuiting van arbeiders tegen gaan. Dit kan onder andere door ontbindende voorwaarden in contracten op te nemen en het gedrag van bedrijven in het verleden mee te laten wegen bij de gunning van contracten.

Actieve betrokkenheid bij het bevorderen van de economie mag er niet toe leiden dat de overheid risico's gaat dragen die bij het bedrijfsleven thuishoren. De SP bepleit dan ook een sterke terughoudendheid bij publiek-private samenwerking. De ervaring leert dat in veel gevallen de overheid en dus de belastingbetaler met de financiële risico's en tekorten achterblijft.

Onze voorstellen:

- De Provincie stelt opnieuw geld beschikbaar voor de Regionale Ontwikkelings Maatschappij en stimuleren dat meer gemeenten dat ook doen.
- Er komt een MKB-vriendelijk aanbestedingsbeleid. De rekeningen die de Provincie krijgt worden binnen dertig dagen betaald.
- Ondersteunende medewerkers als schoonmakers en catering neemt de Provincie weer zelf in dienst
- De Provincie bevordert de samenwerking tussen overheden, bedrijven en onderwijsinstellingen.
- Aanbestedingen stelt de Provincie zo op dat uitbuiting zo veel mogelijk wordt tegen gegaan.

Detailhandel

Een gezonde detailhandelsstructuur houdt onze stads- en dorpskernen vitaal en draagt bij aan het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit in onze provincie.

Het aantal m² vloeroppervlak in de detailhandel moet echter wel omlaag, want er is door marktfalen structurele leegstand ontstaan.

Uitbreiding van detailhandel is onder voorwaarden mogelijk en dan vooral in gebieden waar bevolkingsuitbreiding is voorzien.

De Provincie bevordert functiewijziging van gebieden zodat de leegstaande ruimte voor andere doeleinden, zoals wonen, kan worden gebruikt.

Gemeenten stellen in regionaal verband detailhandels- kantoren- en woonvisies op waarin de plannen staan voor de locaties en hoeveelheden vloeroppervlak.

Deze plannen worden voortaan onafhankelijk getoetst voordat ze aan de Provincie worden voorgelegd. Een hervorming van de regionale economische overleggen is hiervoor noodzakelijk.

Een groot aantal perifere detailhandelslocaties functioneert ondermaats en hun aantal moet omlaag.

Op korte termijn moet een onderzoek worden gedaan naar het toekomstperspectief per locatie zodat daarna actief aan een sanering gewerkt kan gaan worden.

Op perifere detailhandelslocaties is de verkoop van een nevenassortiment op maximaal 20% van het netto verkoopvloeroppervlak mogelijk als dat nevenassortiment past bij het hoofdassortiment.

Eventuele overschrijdingen van het 20% netto verkoopvloeroppervlak en het eventueel aanwezig zijn van niet bij het hoofdassortiment passende producten kan ongewenste gevolgen met zich meebrengen voor de lokale en regionale detailhandelsstructuur en daarmee van de kwaliteit van de stads- en dorpsgebieden.

Op verzoek van de SP komt er een onderzoek naar de mate waarin gemeenten handhaven op de norm van 20% nevenassortiment die in bepaalde perifere winkels verkocht mag worden.

Gemeenten die hierin onvoldoende handhaven worden hierop actief aangesproken.

Op dit moment is het mogelijk om buiten de bestaande winkelgebieden internetafhaalpunten op te richten. De SP is hier geen voorstander van. De Provincie moet deze ontwikkeling scherp in de gaten houden. Bij ongewenste effecten draaien we deze mogelijkheid terug.

Om oneerlijke concurrentie met de winkeliers in de bestaande winkelgebieden tegen te gaan en om deze winkelgebieden te versterken laten we geen grootschalige winkels zoals outletcentra buiten de bestaande winkelgebieden toe. In 2012 zijn we er in geslaagd de komst van een outletcenter bij Zoetermeer tegen te houden.

Onze voorstellen:

- De Provincie brengt de hoeveelheid m² vloeroppervlak van de detailhandel omlaag door een terughoudend uitbreidingsbeleid en een actief herbestemmingsbeleid.
- De toetsing van regionale plannen voor kantoren, bedrijventerreinen en detailhandel laat de Provincie onafhankelijk toetsen.
- Het aantal perifere detailhandelslocaties zonder gezond toekomstperspectief moet worden terug gebracht.
- De Provincie laat gemeenten strenger handhaven op de hoeveelheid nevenassortiment op perifere detailhandelslocaties, om zo oneerlijke concurrentie

tegen te gaan.

- Bij negatieve gevolgen door de komst van internetafhaalpunten buiten de bestaande winkelgebieden draait de Provincie deze maatregel terug.
- Geen grootschalige winkelbedrijven (zoals outletcentra) buiten het bestaande winkelgebied.

Openbaar bestuur en financiën

Sinds 2011 heeft de Provincie een andere koers gekozen als het gaat om de relatie met de gemeenten. Niet meer zaken van bovenaf aan gemeenten opdringen, maar juist in goed overleg als bestuurlijke partners opereren. Volgens de SP is dit de bestuursstijl die bij een goed provinciaal bestuur past.

De Provincie blijft zich de komende jaren richting de gemeenten opstellen als partner en bevordert dat gemeenten hun taken goed uit kunnen voeren en daarbij de provinciale belangen in hun beleid uitvoeren.

Samenwerking met en toezicht op gemeenten

Gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor hun beleid en de uitvoering ervan.

De Provincie houdt toezicht op een aantal onderdelen van het gemeentelijk beleid. Om de bestuurlijke verantwoordelijkheid zoveel mogelijk bij de gemeenten te laten bevordert de Provincie (o.a. via informatieoverdracht) dat gemeenteraadsleden hun colleges zo goed mogelijk kunnen controleren. Dit draagt ook bij aan lagere administratieve lasten voor gemeenten.

Bij gebleken problemen grijpt de Provincie adequaat en proportioneel in.

Indien als gevolg van besluiten van het Rijk Provinciale taken moeten worden overgedragen, dan wil de SP dat democratisch gekozen overheden deze taken gaan uitvoeren.

Onze voorstellen:

- De Provincie bevordert dat gemeenteraadsleden hun controlerende taak richting hun colleges goed kunnen uitvoeren teneinde het toezicht op gemeentelijke besluiten te verbeteren.
- De Provincie ondersteunt gemeenten om goed samen te werken en doelgericht problemen aan te pakken.

Meer democratie

De SP is geen voorstander van steeds groter wordende gemeenten.

Gemeentelijke fusies lossen zelden problemen van gemeenten op.

Fusies kosten vaak extra geld, laten het aantal voorzieningen afnemen, zorgen voor een grotere afstand tussen de inwoners en de politiek en laten de opkomst bij verkiezingen structureel dalen. Grote gemeenten functioneren niet per definitie beter dan kleinere gemeenten.

Omdat gemeenten er de komende jaren voor moeten zorgen dat de extra taken die ze van het rijk hebben gekregen goed uitgevoerd gaan worden helpt een complex proces als een fusie daar zeker niet bij.

In de vorige bestuursperiode heeft een voorstel tot het invoeren van een provinciaal referendum geen meerderheid gekregen. Nieuwe initiatieven voor een provinciaal referendum zullen we onder voorwaarden steunen.

De SP wil waterschappen omvormen tot uitvoeringsorganisaties. De politieke besluitvorming kan beter naar de Provincie.

Vanwege het bredere en complexere takenpakket van de Waterschappen is het van belang dat deze democratischer worden.

De SP staat kritisch tegenover het aangaan van internationale bestuurlijke contacten door de Provincie. Als de Provincie meent dat een internationale betrekking noodzakelijk is, dan moet het democratisch karakter en de mensenrechtensituatie van het betrokken land een

doorslaggevende rol spelen bij het bepalen van de wenselijkheid van het betreffende contact.

In reeds bestaande contacten met landen, waarvan de situatie met betrekking tot de mensenrechten te wensen over laat, stelt de Provincie deze binnen het contact aan de orde.

Onze voorstellen:

- Gemeentelijke herindelingen kunnen alleen vanuit gemeenten zelf (na een volksraadpleging) worden geïnitieerd. Slechts in uitzonderlijke situaties kan de Provincie tot herindeling overgaan.
- Gemeenten die zich via raadsbesluit willen oriënteren op hun bestuurlijke toekomst krijgen zo lang mogelijk een kroonbenoemde burgemeester.
- Het aantal geborgde zetels bij de waterschappen gaat omlaag naar het wettelijk minimum.
- Voorstellen voor de invoering van een provinciaal referendum zal de SP steunen.
- Internationale contacten worden getoetst op democratie en mensenrechten.

Provinciale financiën op orde

De SP staat voor een degelijk financieel beleid. De afgelopen vier jaar heeft de SP dit ook aangetoond als collegepartij in Zuid-Holland. De financiële positie van Zuid-Holland is op dit moment goed. De begroting is over de komende jaren naar verwachting sluitend. Ook is een bescheiden reserve opgebouwd.

Het Provinciebestuur heeft zichzelf niet ontzien bij de bezuinigingen. Zo is het aantal Provinciebestuurders verminderd.

We gaan terughoudend om met externe inhuur bij de Provincie. De afgelopen jaren hebben we deze kosten flink kunnen terug brengen.

De totale externe inhuur kost maximaal 10% van de totale personeelskosten die de Provincie per jaar kwijt is. De Provincie Zuid-Holland zet vooral in op het uitwisselen van ambtenaren met andere overheden, zoals gemeenten en ministeries. Op deze wijze kunnen we voor specifieke projecten toch 'kennis' van buiten de eigen organisatie naar binnen halen.

We zijn erin geslaagd om de externe inhuur terug te brengen van 29% in 2010, tot rond de 11% nu.

Subsidievoorwaarden

Organisaties die werknemers of bestuurders in dienst hebben die meer verdienen dan het salaris van een minister, krijgen geen subsidie meer van de Provincie. In de subsidieverordening van de Provincie wordt de inkomenseis als bindende voorwaarde opgenomen.

Organisaties die zelf optreden als sponsor van bijvoorbeeld evenementen, kunnen geen aanspraak maken op subsidie. In de subsidieverordening van de Provincie wordt ook deze eis als bindende voorwaarde opgenomen.

Onze voorstellen:

- Organisaties die werknemers of bestuurders in dienst hebben die meer verdienen dan het salaris van een minister, krijgen geen subsidie meer van de Provincie.

- Organisaties die zelf optreden als sponsor van bijvoorbeeld evenementen, kunnen geen aanspraak maken op subsidie.
- De totale externe inhuur is qua kosten maximaal 10% van de totale personeelskosten.

Provincie geeft het goede voorbeeld

De Provincie stelt in de eigen organisatie voldoende arbeidsplaatsen beschikbaar om mensen met een arbeidsbeperking aan zinvol werk te helpen. Ook zorgt de Provincie voor voldoende stageplaatsen.

Een acceptabele en transparante belastingdruk

Zuid-Holland heeft in vergelijking met andere provincies de hoogste motorrijtuigenbelasting, de zogenaamde opcenten. Landelijk pleit de SP nog steeds voor afschaffing van de opcenten. Zolang deze niet zijn afgeschaft, wil de SP geen verdere verhoging van de opcenten in Zuid-Holland.

Onze voorstellen:

- De opcenten worden niet verder verhoogd. Hiermee zet de Provincie de lijn voort van de afgelopen vier jaar waarin de opcenten ook niet zijn verhoogd.
- De Provincie stelt in de eigen organisatie voldoende stageplaatsen voor studenten en arbeidsplaatsen beschikbaar om mensen met een arbeidsbeperking aan zinvol werk te helpen.